

Morgondagens pension

Nytt pensionsavtal för försäkringstjänstemännen

av Elisabeth Ankarcrone och Olle Nilsson

Elisabeth Ankarcrone
ea@fao.se

I juni 2006 träffades nya avtal om tjänstepension, FTP, för försäkringstjänstemän som är anställda i företag som är medlemmar i Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation (FAO). Flera års diskussioner och förhandlingar fick härigenom sitt slut och med ett resultat som förhoppningsvis de flesta är nöjda med.

Olle Nilsson
ollenilsson@telia.com

Tjänstepensionsplanerna har förhandlats fram dels mellan FAO och FTF (facket för försäkring och finans), dels mellan FAO och Jusek, Civilekonomernas Riksförbund samt Civilingenjörsförbundet. Avtalen har träffats mellan respektive parter men är lika till sitt innehåll. I det följande beskrivs de båda planerna som en enda plan med förkortningen FTP.

Nya FTP består av två avdelningar där Avdelning 1 omfattar en premiebestämd ålderspension och Avdelning 2, vilken är ungefär som den gamla planen, omfattar en förmånsbestämd ålderspension.

Sedan många år tillbaka har flera arbetsgivareorganisationer i Sverige drivit frågan att övergå från en förmånsbestämd pensionsplan till en premiebestämd. På FAO:s område har försök att få till stånd en premiebestämd FTP pågått sedan slutet av 1990 talet.

Förmånsbestämd ålderspension respektive premiebestämd ålderspension

Den första pensionsplanen för försäkringstjänstemännen trädde i kraft redan 1946. Den har under årens lopp genomgått flera förändringar bl.a. när det gäller pensionsåldrar. Planen har hela tiden varit förmånsbestämd. 1977 utökades den med den s.k. kompletteringspensionen som är en premiebestämd förmån.

Med *förmånsbestämd* ålderspension (eng-

Elisabeth Ankarcrone är vice VD i FAO och ingår i FAO:s pensionsdelegation. Hon är även ledmot i FTP-nämnderna.

Olle Nilsson är konsult åt FAO i arbetet med FTP. Han är pensionerad från Länsförsäkringar och arbetade tidigare inom livförsäkringsverksamheten. Olle Nilsson var under många år LF:s representant i FAO:s förhandlingsdelegation och var då engagerad i arbetet med ny pensionsplan.

elska: defined benefit) avses en ålderspension för vilken storleken på pensionen är avtalad. Normalt är pensionen uttryckt som x % av lönen.

I den *premiebestämda* – ibland kallad den avgiftsbestämda – ålderspensionen (engelska: defined contribution) är storleken på den premie arbetsgivaren ska betala för pensionen avtalad. Storleken på själva pensionen blir beroende av dels storleken på premierna, dels vilken förräntning tjänstemannen får på sina pensionspengar.

Utvecklingen i Europa och Sverige går mot premiebestämda ålderspensioner.

Långsiktighet

Pensionsplaner är mycket långsiktiga. En pensionsplan bör därför ändras så sällan som möjligt. Att bygga upp en bra ålderspension kräver många års avsättningar och arbetstagaren måste ha regelbunden information om den framtida pensionens storlek. För många blir pensionen för låg varför ett stort antal personer väljer att komplettera med privata pensionsförsäkringar. För att dessa ska bli av någorlunda storlek krävs flera års pensionssparande. Förutsättningarna för individens planering får därför inte ändras alltför snabbt. Normalt löses det problemet genom långa övergångstider, vilket också blev fallet för FTP.

Varför behövde FTP ändras?

Det fanns flera skäl till att FTP behövde ändras.

Grundsynen att ålderspensionen ska ses som en *uppskjuten lön* delas nog av de flesta och är en grundläggande förutsättning. Den förutsättningen gäller i den nya allmänna pensionen, även om den statliga pensionen är kompletterad med regler om lägsta pension. Alternativ till synsättet uppskjuten lön skulle kunna vara att alla får samma storlek på sin ålderspension eller samma procent av lönen i pension.

Synsättet en uppskjuten lön ställer vissa krav på ålderspensionen. Viktigast är att ålderspensionens storlek ska relateras till den sammanlagda lörens storlek, dvs. livslönen, och att arbetstagaren bör ha ett betydande inflytande över förvaltningen av sin pension. Den förmånsbestämda FTP uppfyller inte de kraven.

Andra viktiga motiv för ändring var:

- Kostnaderna för ålderspensionen gick inte att förutse för arbetsgivarna.
- FTP behövde anpassas till övriga tjänstepensionsplaner liksom till den nya premiebestämda allmänna pensionen från staten.
- En mer flexibel och rörlig arbetsmarknad ställde nya krav.

I det följande beskrivs främst ålderspensionen i nya FTP och gamla FTP. De övriga delarna, sjukpension och efterlevandeskydd, är också viktiga men avgränsningen görs för att få en koncentration på frågorna kring ålderspensionen.

Det nya allmänna pensionssystemet påverkar tjänstepensionerna

Utformningen av de kollektivavtalade tjänstepensionsplanerna påverkas av den allmänna ålderspensionen genom staten. FTP liksom övriga pensionsavtal på svensk arbetsmarknad ska ses som komplettering av den allmänna pensionen.

De flesta pensionssystemen i Sverige har ersättningsregler som påverkas av förändringen av inkomster och priser. I faktarutan (nästa sida) redovisas de olika s.k. basbelopp som används. I den här artikeln används belopp som gäller för 2006.

Pensionssystemet i Sverige ändrades genom ny lag om inkomstgrundad ålderspension, som trädde i kraft den 1 januari 1999. Det nya systemet består av inkomstpension, premiepension och garantipension.

Inkomstpensionen och premiepensionen är

premiebestämda ålderspensioner. För inkomster upp till 7,5 inkomstbasbelopp (333 750 kr) betalas en premie som är 16 % för inkomstpensionen och 2,5 % för premiepensionen.

I inkomstpensionen har varje person ett eget konto i vilket premierna registreras. Uppräkning sker sedan varje år med hänsyn till förändringen av inkomstbasbeloppet. I premiepensionen sätts pengarna in i de fonder personen har valt. Pengarna för inkomstpensionen används till dagens pensionärer. Inkomstpensionen är härigenom ett s.k. pay-as-you-go-system, dvs. dagens förvärvsarbete betalar för dagens pensionärer. Premiepensionen däremot är ett fonderat pensionssystem.

Storleken på inkomstpensionen beror på inkomstutvecklingen i Sverige samt dödligheten. Storleken på premiepensionen beror på avkastningen i de fonder individen har valt. För dem som inte har någon, eller mycket låg, inkomstpension finns en s.k. garantipension.

Hur stor pension den enskilde svensken får beror alltså på den ekonomiska tillväxten samt hur livslängden förändras. Enligt de flesta bedömare är detta en bra modell eftersom den ekonomiska utvecklingen avgör vilka pensioner samhället har råd med. Ett flertal analyser om pensionens storlek har gjorts och en pension på drygt 50 % av livsinkomsten kan vara en rimlig bedömning. Detta gäller för inkomster upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För inkomster därutöver utges ingen allmän pension.

För att få en pension som står i rimlig proportion till inkomsten och få en bra lev-

nadsstandard krävs en komplettering av ålderspensionen. I FTP liksom i övriga tjänstepensionsplaner är pensionsnivån därför betydligt högre för inkomstdelar över 7,5 inkomstbasbelopp än för delar under.

Nya FTP består av två avdelningar

I nya FTP avtalet finns två avdelningar:

- *Avdelning 1*, som omfattar premiebestämd ålderspension, sjukpension och efterlevandeskydd.
- *Avdelning 2*, vilken är ungefär som gamla FTP och som omfattar förmånsbestämd ålderspension, premiebestämd kompletteringspension, sjukpension och efterlevandeskydd.

Eftersom kravet på långsiktighet är grundläggande i ett pensionsavtal är det en lång övergångsperiod i det nya avtalet. När den siste pensionären med Avdelning 2 har avlidit finns bara Avdelning 1 kvar. Men då har det gått ca 70 år från nu!

Avdelning 1 omfattar:

Anställda födda 1972 eller senare.

Avdelning 2 omfattar:

Anställda födda före 1972.

Regel för avstående:

Anställda födda 1972-01-01 – 1978-12-31 kan välja att avstå från Avdelning 1 och istället omfattas av Avdelning 2.

Nya företag med kollektivavtal:

Avdelning 1 gäller alla anställda, förutsatt parterna ger sitt godkännande.

Faktaruta basbelopp

I Sverige mäts inkomstutvecklingen med inkomstbasbeloppet.

Prisutvecklingen mäts med prisbasbeloppet resp. det förhöjda prisbasbeloppet.

Alla tre basbeloppen används i FTP.

Basbelopp 2006

Antal basbelopp	Prisbasbelopp (pbb)	Förhöjt prisbasbelopp (fpbb)	Inkomstbasbelopp (ibb)
1	39 700	40 500	44 500
7,50	297 750	303 750	333 750
10	397 000	405 000	445 000
20	794 000	810 000	890 000
30	1 191 000	1 215 000	1 335 000

Ålderspensionen i Avdelning 1 är helt premiebestämd. Jämfört med Avdelning 2 har också efterlevandeskyddet ändrats eftersom delar av skyddet i Avdelning 2 är relaterat till den förmånsbestämda pensionen. Sjukpensionen påverkas däremot inte varför storleken är den samma i båda avdelningarna.

Kort om den gamla FTP-planen

För att förstå ändringskraven och värdera nya FTP beskriver vi först i punktform den gamla pensionsplanen.

Förmånsbestämd ålderspension:

Pensionen bestäms av den pensionsmedförande lönen och är

10 % av lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp
(333 750 kr/år)

65 % av lön mellan 7,5–20 inkomstbasbelopp
(333 750 – 890 000 kr/år)

32,5 % av lön mellan 20–30 inkomstbasbelopp
(890 000 – 1 335 000 kr/år)

För att få full pension krävs att tjänstemannen arbetat minst 30 år fr.o.m 25 års ålder. Intjänande av ålderspension börjar vid 28 år. Pensionsålder är 65 år och pensionen betalas ut så länge som tjänstemannen lever.

Kompletterande premiebestämd ålderspension

Tjänstemannen har en premiebestämd ålderspension kallad FTPK, som kompletterar den förmånsbestämda pensionen.

- Premien är 2 % av tjänstemannens pensionsmedförande lön mellan 28 och 65 år.
- Tjänstemannen väljer försäkringsbolag och försäkringsform.
- Försäkringsform är s.k. traditionell pensionsförsäkring med garanterad ränta eller fondförsäkring.
- Tjänstemannen kan välja till återbetalningsskydd, vilket innebär att pensionen går över till maka/sambo/partner/barn vid tjänstemannens död.

- Pensionen betalas ut livsvarigt från 65 års ålder. Såväl utbetalningstidens längd som starttidpunkt för pensionsutbetalningarna kan ändras.

Sjukpension

Kompletterar den sjukersättning tjänstemannen har från sin arbetsgivare samt från staten.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskyddet vid dödsfall omfattar

- *obligatoriskt familjeskydd* vid dödsfall före 65 år. Det består av 2 förhöjda prisbasbelopp (fpbb) per år i 5 år, vilket innebär 6 750 kr/mån.
- särskild *barnpension* som är 16 % av lönen upp till 7,5 fpbb till barn under 20 år. Barnpensionen blir högre om det finns flera barn under 20 år.
- *familjepension* på lön över 7,5 fpbb. Grundbeloppet är 32,5% av pensionsmedförande lön över 7,5 fpbb (16,25% på lönedelar mellan 20 – 30 pbb). Utbetalt belopp större om flera förmånstagare finns.
- *återbetalningsskyddet* i den premiebestämda kompletteringspensionen.

Den nya FTP

Nedan beskriver vi Avdelning 1 och Avdelning 2, varefter vi gör en sammanhållen kommentar.

Avd 1 - Alla inkomster ska ge pension

Pensionsgrundande inkomst är den ”kontant utbetalda bruttolönen”. Kostnadsersättningar medräknas inte. Intjänande av ålderspension sker från den månad tjänstemannen fyller 25 år och fram till 65 år. Några kvalifikationskrav ställs inte, utan såväl tillsvidareanställda som tillfälligt anställda tjänar in ålderspension. En person med många korta anställningar kommer härigenom också att bygga upp en pension vilket inte är fallet i den förmånsbestämda pensionsplanen. Sett med tjänsteman-

nens ögon skapas en kassakista för pensionen som fylls på under hela anställningslivet och så småningom blir det dags att leva på kassakistan.

Avd 1 - Premiens storlek beror på lönen

Arbetsgivaren erlägger varje månad en pensionspremie för tjänstemannen som är

- 4,5 % av pensionsmedförande lön på löne- delar upp t.o.m. 7,5 inkomstbasbelopp.
- 30,0 % av pensionsmedförande lön på löne- delar över 7,5 inkomstbasbelopp.

Arbetsgivaren och det lokala facket alternativt arbetsgivaren och den enskilde tjänstemannen kan komma överens om ytterligare pensionspremie.

Något inkomsttak finns inte i Avdelning 1 till skillnad från gamla FTP samt Avdelning 2 som har ett inkomsttak på 30 inkomstbasbelopp.

Extra premie för anställda födda 1972 - 1978

Anställda födda, 1972-01-01 – 1978-12-31, och som omfattas av Avdelning 1, kommer att få en extra pensionspremie insatt i sin pensionsförsäkring. Syftet med extrapremien är att ge en likvärdig ålderspension jämfört med den som skulle ha erhållits om den nya FTP-planen gällt sedan respektive tjänsteman fyllde 28 år.

Premien beräknas individuellt och bestäms som skillnaden mellan den premie som har betalats för den förmånsbestämda pensionen inkl FTPK och den premie som skulle ha betalats om nya FTP varit gällande. Premien beräknas för varje år och uppräknings sker med ränta.

Avd 1 - Valfrihet med begränsning

Tjänstemannen ska välja dels försäkringstyp, dels försäkringsgivare. Detta kommer att ske 2007 med hjälp av ett ”valpaket” som sänds ut av valcentralen (se nedan)

Försäkringstyp

50 % av pensionspremien måste placeras i en pensionsförsäkring med garanterad avkastning, normalt kallad traditionell pensionsförsäkring. Resten av pensionspremien kan placeras fritt i antingen traditionell pensionsförsäkring eller i fondförsäkring. Genom denna regel säkerställs att åtminstone hälften av premierna kommer att placeras i en långsiktigt mycket säker pensionsförsäkring.

Tjänstemannen ska också välja om han/hon ska ha försäkringen med eller utan återbetalningsskydd. Försäkring utan återbetalningsskydd innebär att försäkringen upphör vid tjänstemannen död och inga pengar går till familjen. Väljer tjänstemannen att ha återbetalningsskydd övergår pensionen till maka/sambo/registred parter/barn enligt det förmåns- tagareförordnade tjänstemannen bestämt för försäkringen.

Kapitalet i ålderspensionen i nya FTP byggs upp successivt under åren och kommer för de flesta att bli ett mycket stort belopp. Genom återbetalningsskyddet skapar tjänstemannen en ökad ekonomisk trygghet för familjen men till priset av en något lägre ålderspension.

Försäkringsgivare

Tjänstemannen väljer en eller flera försäkringsgivare för sina premier. Valbara bolag blir de som FTP-nämnden (se nedan) utser. Krav kommer att ställas bl.a. avseende hög kompetens, obligatorisk flytträtt samt högsta tillåtna avgifter. För de anställda som inte väljer kommer pensionspremien att betalas till en särskilt upphandlad försäkringsgivare. Ickevaljare får en traditionell pensionsförsäkring utan återbetalningsskydd.

Avd 1 - Pensionen betalas ut efter tjänstemannens önskemål

Premierna finansierar en livsvarig pension som betalas ut från och med den månad tjänstemannen fyller 65 år. Tjänstemannen kan själv besluta om annan tidpunkt för start av pen-

sionsutbetalningarna (tidigast från 55 år) eller kortare utbetalningstid (kortaste tid är fem år). 55 år respektive 5 år beror på skattereglerna för pensionsförsäkring.

Avd 1 - Hur stor blir då pensionen?

Pensionens storlek blir beroende av storleken på de premier som betalas in ökade med avkastningen på pensionskapitalet samt arvsvinst. Minuspost blir de administrativa kostnaderna samt den avkastningsskatt som finns på pensionsförsäkring i Sverige. Avkastningsskatten betalas av försäkringsbolaget.

Beräkningar har gjorts över pensionens storlek och i dessa görs antaganden om löneutveckling, kapitalavkastning, kostnader samt inflation. Vid förhandlingarna gjorde parterna sina egna kalkyler för att säkerställa att pensionen blir rimligt stor och att kostnaderna för pensionen också är rimliga.

Det kan vara av extra värde att redovisa kalkyler från en oberoende pensionsexpert. Siffrorna i exemplet (sist i artikeln) är hämtade från pensionsekonomen Eva Adolphsons nyhetsbrev på försäkringsbolaget Alectas hemsida. Nya FTP kommer alltså att ge en bra pension – förutsatt antaganden uppfylls.

Avd 1 - Obligatoriskt familjeskydd

I gamla FTP finns ett obligatoriskt familjeskydd som bekostas av arbetsgivaren och som är kvar oförändrat i Avdelning 2. Vid dödsfall före 65 år utbetalas under 5 år 2 förhöjda prisbasbelopp per år till förmånstagaren (6 750 kr/mån).

Ett motsvarande familjeskydd kommer att finnas i Avdelning 1. Kostnadsramen för skyddet i båda avdelningarna sammantaget är 800 kr per år och person. Parterna ska senare fastställa storleken på familjeskyddet. En inriktning är att beloppet bör vara högre för yngre anställda än för äldre eftersom återbetalningsskyddet i unga åldrar ger låg efterlevandepension.

Avd 1 - Förstärkt efterlevandeskydd

Tjänstemannen kan frivilligt teckna en efterlevandepension. Betalning sker genom att avgiften tas från tjänstemannens premie till ålderspensionen. Försäkringen tecknas i det för nya FTP gemensamma riskförsäkringsbolaget.

Försäkringsbeloppet kan väljas mellan 1, 2, 3 eller 4 prisbasbelopp, pbb, per år. Utbetalningen sker i 5, 10, 15 eller 20 år, men längst tills tjänstemannen skulle fyllt 70 år.

Det förstärkta familjeskyddet kan alltså uppgå till betydande belopp, maximalt 4 pbb under 20 år och totala utbetalningen skulle bli 3 176 000 kr.

Premiefrielse

I FTP ingår s.k. premiefrielseförsäkring. Vid bl.a. sjukdom och föräldraledighet betalas FTP premien genom premiefrielseförsäkringen. Premiefrielse gäller längst till 65 år.

Administration genom en valcentral

På samma sätt som för övriga tjänstepensionsavtal kommer att finnas en valcentral i ett särskilt företag. Uppgiften är att informera och administrera bl.a. tjänstemannens val av försäkringsbolag och arbetsgivarnas inbetalning av premier. Upphandling av valcentral pågår.

Förändringar i Avdelning 2

Avdelning 2 motsvarar gamla FTP men med ett antal förändringar. De viktigaste är.

Möjlighet att ta ut ålderspensionen partiellt eller under kortare tid

I gamla FTP utbetalas ålderspension från 65 års ålder och livsvarigt. Den regeln har ändrats så att pensionen kan utbetalas helt eller delvis från annan ålder. Pensionen kan också utbetalas under färre år med en kortaste tid av fem år. Tjänstemannen beslutar om ändring.

62-årsregeln tas bort

Enligt tidigare avtal kunde tjänstemännen efter eget beslut ta ut sin ålderspension från 62 års ålder. Beräkningen av ålderspensionen var mycket fördelaktig för tjänstemännen varför många valde den lägre pensionsåldern. Kostnaden blev dock mycket hög för arbetsgivarna.

Regeln är nu borttagen för yngre, men med hänsyn till långsiktigheten i ett pensionsavtal kan anställda födda 1955 eller tidigare även i framtiden nyttja regeln.

Rätt att avstå livsvarig familjepension

För inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp (335 000 kr) finns en familjepension som utbetalas vid tjänstemannen död. Den anställda får nu rätt att avstå från framtida intjänande av familjepension. Den då frigjorda premien kommer att sättas in i tjänstemannens FTPK. Den redan intjänade familjepensionen omvandlas till ett fribrev.

Övriga tjänstepensionsplaner

De fyra största kollektivavtalade tjänstepensionsplanerna omfattar

- privatanställda tjänstemän (ITP),
- privatanställda arbetare,
- kommun- och landstingsanställda,
- statligt anställda.

Av dessa är ålderspensionen för privatanställda arbetare helt premiebestämd. Kommun- och landstingsanställda samt statligt anställda har beroende av inkomstens storlek antingen enbart premiebestämd ålderspension eller både premiebestämd och förmånsbestämd pension. För privatanställda tjänstemän har gjorts samma ändringar som för anställda i försäkringsbranschen.

I skuggan av ITP

ITP planen omfattar ca 600 000 privatanställda tjänstemän i Sverige vilket kan jämföras med FTP som omfattar ca 15 000 tjänstemän.

Förhandlingar om en ny ITP-plan hade pågått under många, många år innan ett nytt ITP-avtal slöts i maj 2006. Självfallet hade det förhållandet att ett nytt avtal träffades på ITP-området betydelse för förhandlingarna i försäkringsbranschen. Såväl de gamla som de nya FTP- och ITP-planerna har mycket stora likheter. De viktigaste skillnaderna mellan de nya planerna är:

Åldrar som omfattas av ny plan

Avdelning 1 i ITP omfattar anställda födda 1979 eller senare. Avdelning 1 i FTP omfattar anställda födda 1972 eller senare. Anställda födda 1972 – 1978 har dock rätt att välja bort Avdelning 1 och i stället omfattas av Avdelning 2.

Obligatoriskt familjeskydd

FTP, såväl gamla som nya, har ett obligatoriskt familjeskydd vid dödsfall som arbetsgivaren betalar. Motsvarande familjeskydd saknas i ITP.

Införandet av nya FTP

Nya FTP införs 2007-07-01. För att fortlöpande tolka avtalet och medverka till att allt fungerar på ett bra sätt har en särskild nämnd inrättats, kallad FTP-nämnden. Denna ansvarar för införandet av nya FTP och det är ett mycket omfattande arbete som ska genomföras. I första steget gäller att

- upphandla valcentral,
- upphandla en försäkringsgivare för de riskförsäkringar (efterlevandeskydd, sjukpension och premiefrielse) som finns i FTP,
- ta fram regler för de försäkringsbolag som ska få erbjuda försäkring för ålderspension,
- utveckla informationen till anställda, fackliga organisationer samt arbetsgivare.

Vidare ska enligt FTP avtalet genomföras ett antal utredningar i syfte att ytterligare kunna göra ändringar av Avdelning 2 men också för att förtydliga vissa regler i Avdelning 1.

Några slutsatser

Att ålderspensionen nu successivt övergår till att vara premiebestämd är en lösning som har flera fördelar. Arbetsgivarna får bättre möjlighet att förutse och beräkna kostnaderna för pensionen. Pensionen blir relaterad till livsinkomsten och tjänstemannen får sin egen pensionskassakista som han/hon tar med sig i ett flexibelt arbetsliv. Behovet att samordna förmånsbestämda pensioner försvinner successivt.

De avtalade premiesatserna, 4,5 resp. 30,0 % av lönen bör ge en bra ålderspension. Hade procentsatserna satts högre hade den kontant utbetalda lönen blivit lägre eftersom det är arbetsgivarens totala kostnadsutrymme för anställda som styr. Inte minst för yngre anställda med höga familjekostnader är en högsta möjliga lön viktig.

Nya FTP har en mycket lång övergångstid. Onödigt lång kanske, men stor hänsyn har tagits till de anställdas behov av omställningstid.

Även i den förmånsbestämda delen införs viktiga ändringar. Reglerna för samordning och slutlön ska utredas och allt talar för ytterligare förbättringar för såväl tjänstemännen som för arbetsgivarna.

Nu pågår ett omfattande arbete med att införa nya FTP samt några utredningar. Detta gör att justeringar av planen kan ske. Omfattande information ska ges till tjänstemännen. Informationen är nödvändig för att de olika valen ska kunna genomföras.

Informationen kommer också att öka intresset för ålderspensionen och det försäkrings-skydd som behövs vid dödsfall och sjukdom. Målet är att FTP ska vara en levande plan som de flesta tjänstemännen har stort förtroende för och är väl insatta i.

Mer information

Vill du läsa mer, t.ex. hela avtalstexten, kan du besöka FAO:s hemsida: www.fao.se

**Exemplen med Lisa, Daniel, Jonatan och Siri
visar att tjänstepensionens betydelse för
den sammanlagda pensionens storlek är mycket stor.**

Lisa är 25 år och startar med månadslönen 17 000 kronor. Hon har en jämn reallöneökning på 2 procent per år.

Lisas tjänstepension blir i procent av

genomsnittlig lön hela livet = **35 procent**

Lisas tjänstepension blir i procent av slutlön = **18 procent**

Daniel är lika gammal som Lisa och börjar sin karriär med samma månadslön. Han förväntas få en reallöneökning på i genomsnitt 2 procent årligen. Men löneökningen är olika fördelad över karriären i Daniels fall. De snabbaste löneutvecklingarna sker mellan 35 och 50 år. När Daniel fyllt 50 så avtar hans lönekarriär.

Daniels tjänstepension blir i procent av

genomsnittlig lön hela livet = **35 procent**

Daniels tjänstepension blir i procent av slutlön = **19 procent**

Jonatans startlön vid 25 års ålder är 20 000 kronor per månad. Han har en jämn reallöneökning på 3 procent per år.

Jonatans tjänstepension blir i procent av

genomsnittlig lön hela livet = **53 procent**

Jonatans tjänstepension blir i procent av slutlön = **24 procent**

Siris startlön vid 25 års ålder är 20 000 kronor per månad. Hennes reallöneökning är genomsnittligt 3 procent per år. Precis som för Daniel sker Siris snabbaste löneutveckling i åldern 35–50.

Siris tjänstepension blir i procent av

genomsnittlig lön hela livet = **61 procent**

Siris tjänstepension blir i procent av slutlön = **30 procent**

Antaganden:

Inbetalningar till tjänstepensionen: enligt det nya ITP-avtalet, dvs. 4,5 procent under 7,5 inkomstbasbelopp (motsvarar 2006 en årsinkomst på 333 750 kronor) samt 30 procent på lön över 7,5 inkomstbasbelopp

Årlig inflation: 2 procent *Årlig realavkastning:* 3 procent (efter avdrag för avgifter och avkastningsskatt).

Årlig inkomstbasbeloppsutveckling: 3 procent *Startålder för inbetalningarna:* 25 år

Utbetalningsålder: 65 år och livslångt.

Källa: Alecta